

L'entrevista impossible: Manuel Abad y Lasiera

per Raimon Juncà Badia

La història, com el periodisme, és una doctrina que pretén explicar una sèrie de successos en un espai i en un temps determinat.

La diferència principal entre la història i el periodisme és que la primera de les doctrines explica fets que han passat en un temps pretèrit mentre que el periodisme explica, de manera habitual, fets de rigorosa actualitat.

En aquest sentit, hem decidit fusionar les dues professions duent a terme l'entrevista impossible a un dels personatges més importants de la segona meitat del segle XVIII a Eivissa: Manuel Abad y Lasiera.

Ens hem volgut posar a la pell d'aquest personatge perquè en una entrevista impossible ens expliqui quina era la seva visió sobre l'illa en el moment en què va ocupar el seu càrrec:

Entrevistador: Manuel Abad y Lasiera, primer de tot volem saludar-lo i felicitar-lo pel lloc que fa relativament poc que ha ocupat. Entenc que estem davant d'un esdeveniment històric per a l'illa i crec que és important que vostè, en el dia d'avui, ens expliqui com veu Eivissa ara que acaba d'arribar i quins són els objectius que pretén complir.

Manuel Abad y Lasiera: Moltes gràcies per la seva apreciació. No sé si estem davant d'un esdeveniment històric o no és així. Ocupo el lloc ja que se m'ha encomanat aquesta missió. Sóc un servidor fidel a la doctrina, un representant de la voluntat de Déu i un servidor del Sant Pare a l'illa, per la qual cosa espero dur a terme de la millor manera possible la missió que se m'ha encomanat. Ser el primer bisbe a la diòcesi de les Pitiüses és una ocupació molt important i si una cosa crec, és que totes les persones que venim a dur a terme aquesta tasca tenim una gran feina per fer, tasca que intentarem fer de la millor manera possible.

E: Quin és el full de ruta que vostè pretén traçar d'entrada?

AyL: Com vós deveu saber, la Cambra Reial m'ha encomanat dur a terme un estudi sobre les condicions de les dues illes amb l'objectiu principal d'estudiar, sobre el terreny, les modificacions que pretenem dur a terme, i quina ha de ser la manera de realitzar-les. La segona cosa que volem fer amb urgència és definir un projecte complet d'organització de la nova diòcesi.

E: Com creieu que podeu dur a terme aquestes accions que acabeu de comentar?

AyL: Per a tots nosaltres és molt important rebre per part dels feligresos un suport espiritual important. Necessitem obtenir la presència del Senyor a l'illa i l'única forma possible, ara mateix, és amb el seu suport. Si partim de la base de la confiança divina com a motor de la voluntat, tindrem la situació que pretenem assolir. Una de les primeres accions que he dut a terme és la de nomenar l'església de Santa Maria la Major d'Eivissa com a seu episcopal, en creure que, per les característiques d'aquesta església, reuneix les condicions adequades per rebre aquest gran honor.

E: Quin és el primer pas que creieu que heu de fer per dur a terme aquestes modificacions inicials? Creieu que serà una tasca senzilla?

AyL: Tinc bastant clar que una tasca senzilla, no ho serà. Mireu, el primer que he fet quan he arribat a Eivissa és intentar entendre l'església eivissenca en la seva formació i evolució, cosa que crec que és un requeriment essencial per a saber què ens trobem i com podem actuar.

E: Quines són les conclusions que n'ha extret pel moment?

AyL: Aquest moment, ara per ara, s'emmarca en una perspectiva merament històrica. Una de les primeres conclusions que he tret és que em costa de comprendre com després de *cinc segles de presència cristiana a les illes, la realitat illenca que contemplo pot seguir essent, en l'aspecte humà, material, i cultural, tan dramàtica i endarrerida*.¹ Fa uns dies, m'he fet portar de Tarragona una sèrie de documents que m'han fet arribar a la conclusió que l'església eivissenca, des de finals del segle XIV, s'ha limitat a un clergat local complint amb les seves funcions. També, tal i com demostra aquesta mateixa documentació, observo per línia general, una decadència de la disciplina eclesiàstica.

E: Per què creieu que es produeix aquesta situació decadent que comenteu?

AyL: La primera conclusió lògica que n'extrec és que

1. Anotació adaptada extreta de Bartomeu Escandell en el seu llibre *Ibiza y Formentera en la Corona de Aragón*, citant ell mateix a Demerson, p. 456.

l'església eivissenca vivia emancipada de l'exterior per la qüestió insular, a part de tenir constants desavinen- ces internes pel que fa a la qüestió de la seva composi- ció i organització, tal i com hem comentats abans.

E: Detecteu que hi ha algun moment en el qual aquesta decadència comenci a minvar?

AyL: Després d'un minuciós estudi d'aquests docu- ments, he pogut extreure la idea que aquesta situació comença a canviar a partir del segle XVI. Aquest fet co- incideix amb el moment en el qual a Eivissa comencen a arribar els dominics, sumant-hi al segle XVII la presència cada cop més important de jesuïtes. La presència d'aquestes dues tendències comporta la dota- ció d'un pla d'estudis i d'un semi- nari.

E: Com té previst fer notar la seva presència a les Illes?

AyL: Com ja sabeu, porto tot el 1784 duent a terme visites succes- sives a les diferents parròquies. Vull analitzar de primera mà quina és la situació real de l'església a les illes i quines són les mesures reals que hem de dur a terme per modi- ficar aquelles qüestions que fan que l'església segueixi en aquesta situació de decadència. Per començar, estem duent a terme l'anàlisi de les qüestions relacionades amb infraestructura eclesiàstica, de paisatge o d'entorn econòmic.

E: Veurem reflectida tota aquesta anàlisi en algun do- cument?

AyL: Podeu consultar un primer document que he re- dactat sobre el *Mètode a seguir per escriure un informe sobre l'estat d'Eivissa i Formentera*. Aquest estudi ini- cial el complementaré amb *Dades estadístiques i infor- macions diverses sobre l'estat d'Eivissa*.

E: Quins són els aspectes principals que heu pogut ana- litzar per ara?

AyL: Mireu, des del 1783, moment en què S.M. em va destinar per al govern d'aquesta església, i establiment de la seva catedral i diòcesi, no he cessat de meditar, examinar i promoure aquells mitjans que em sembla- ven més oportuns per introduir la civilitat i el bon ordre en aquests naturals.² Per poder extreure de manera completa i acurada aquestes conclusions, he analitzat les següents característiques de l'illa:

1. Fisonomia geogràfica.
2. Destacada història de l'illa.
3. Estructura política i organitzativa.
4. Anàlisi sobre l'incompetent govern civil.
5. Estudi sobre la importància de les Salines.
6. Anàlisi dels habitants de l'illa.
7. Dispersió poblacional i estancament material.
8. Pobresa, endarreriment i incultura.



PEP TONI RAMON FERRER

E: Algun document més que creieu que pot ser vàlid per dur a terme un gir sobre la situació actual de l'es- glésia a l'illa?

AyL: He redactat, i he fet arribar, un document al Sant Pare i que porta per títol "Visita ad Limina". M'agra- daria poder compartir amb vosaltres un fragment d'a- quest text de manera que pugui arribar a la majoria de les persones:

El veinticinco de abril del pasado 1784, antes de tomar ninguna determinación refe- rente a la ejecución de la Bula men- cionada, comencé la visita ecle- siástica personal a toda la diócesis con objeto de tener visto el orden y la existencia de sus templos, cos- tumbres y necesidades de los felig- reses, situación y oportunidad de todos los lugares, con todas las ideas y orientaciones que pudiera obtener mediante comunicación di- recta con los presbíteros y otros dio- cesanos, conseguir un conocimiento práctico de todas las necesidades espirituales y la manera de poner- les remedio. No dejé tampoco de tener presentes las determinaciones

*dadas por los arzobispos y visitadores de Tarragona, sede a la cual pertenecían antes las dos islas de esta diócesis.*³

E: Toqueu algun altre punt important en aquest text?

AyL: Sí. A part d'aquests temes, en toquem d'altres cabdals:

1. Estructura poblacional de les illes.
2. Precedent de la situació religiosa dels feligresos.
3. Condicions internes de la parròquia de Santa Maria.
4. Efectes derivats.
5. Deure d'informació.

E: Creieu que tota aquesta obra de reorientació de la mentalitat organitzativa de l'església eivissenca, tindrà efecte a curt termini?

AyL: Evidentment ens enfrontem a un panorama que no és senzill, però això no vol dir que no sigui il·lusio- nant. El Senyor m'ha encomanat una tasca que afronto amb moltes ganes. El nostre objectiu és crear una es- glésia local forta i consolidada. Necessitem els suports del Senyor i dels feligresos. Només el Senyor ens pot guiar cap al camí correcte. Volem assentar les bases d'una església ben estructurada, propera, que vetlli per tots els creients, i sobretot, que perduri al llarg dels anys. Estic convençut que ho aconseguirem.

E: Moltes gràcies pel temps que ens ha dedicat.

AyL: Que el Senyor sigui amb vosaltres.

RAIMON JUNCÀ BADIA ■

2. *Ibiza y Formentera en la Corona de Aragón*, p. 463.

3. Joan Marí Cardona publicà l'any 1985 *Visita ad Limina*.